

STANOVISKO K OBMEDZOVANIU POHYBU V OKRESOCH V II. STUPNI OHROZENIA

V nadväznosti na zhoršujúcu sa epidemiologickú situáciu vláda uznesením zo dňa 17. 9. 2021 zakategorizovala niektoré okresy v zmysle metodiky COVID automatu do II. stupňa ohrozenia. Okrem viacerých ďalších obmedzení, ktoré vyplývajú z príslušných vyhlášok Úradu verejného zdravotníctva (ÚVZ), by sa podľa metodiky COVID automat mal v okresoch zaradených do II. stupňa ohrozenia uplatňovať aj zákaz vychádzania v čase od 21.00 hod. do 5.00 hod. nasledujúceho dňa. Rovnako tak by malo dôjsť k obmedzeniu neesenciálneho cestovania.

Aj počas „druhej vlny“ pandémie na jar tohto roku bol na území SR zavedený zákaz vychádzania. Ten však zaviedla vláda SR v nadväznosti na vyhlásený núdzový stav, opierajúc toto obmedzenie o ustanovenie čl. 5, ods. 5, pís. g.) ústavného zákona o bezpečnosti štátu¹. Núdzový stav a naň nadväzujúce obmedzenie zákazu vychádzania na základe uznesenia vlády doposiaľ zavedené neboli. Na tlačovej konferencii dňa 16. 9. 2021 minister zdravotníctva uviedol, že núdzový stav zatiaľ vyhlásený nebude, v najzásiahnutejších okresoch budú otváracie hodiny prevádzok a pohyb ľudí regulovať obce prostredníctvom VZN, po dohode s RÚVZ.

V súlade so stanoviskom Únie miest Slovenska² zdôrazňujem, že podľa aktuálne platného a účinného právneho stavu nemajú mestá a obce právomoc obmedzovať základné práva a slobody obyvateľov obce v takom rozsahu, ktorý by zodpovedal zákazu vychádzania alebo obmedzeniu cestovania. Možnosť obmedziť slobodu pohybu neobsahuje ani oprávnenie obce ustanovovať režim života obyvateľstva na území obce v prípade vzniku mimoriadnej situácie podľa zákona o civilnej ochrane obyvateľstva³. Aj výklad všeobecných pojmov, ako napríklad režim obyvateľstva, je potrebné vykladať v súlade s logikou a systematickou ostatných ustanovení právneho predpisu, poťažmo celého právneho poriadku. Obmedzenie pohybu obyvateľstva, ako súčasť oprávnenia regulovať režim života obyvateľov, pôsobí v porovnaní s inými oprávneniami obce, ale aj iných subjektov podľa zákona o civilnej ochrane, neprimerane prísne a nezodpovedalo by logike miery obmedzení základných práv a vyhlasovania prísnejších režimov (napr. núdzového stavu).

Na záver považujem za dôležité dodať, že COVID automat sám o sebe právne účinky nevyvoláva. Absentuje totiž zákonná opora, ktorá by mu dávala možnosť priamo obmedzovať základné práva a slobody. COVID automat je odborným materiálom, ktorého posledná verzia bola schválená uznesením vlády 526/2021. Ako však naznačuje aj hlavička dokumentu, ide o metodický typ dokumentu. Aj preto sú všetky obmedzenia z neho plynúce „preklopené“ do vyhlášok ÚVZ, ktoré vyvolávajú právne účinky predpokladané v metodike COVID Automatu. Dokonca aj sám automat vo svojej poslednej verzii predpokladá, že pre zákaz pohybu je potrebné vyhlásiť núdzový stav. Som preto presvedčená, že v aktuálnej situácii neexistuje v okresoch v II. stupni ohrozenia žiadny právny základ pre nariadenia zákazu vychádzania, a to až do momentu, kým bude opätovne zavedený núdzový stav. Zároveň pevne verím, že povinnosť vyhlásiť núdzový stav nebude formálne obchádzaná prostredníctvom nariadenia zákazu vychádzania na základe generálnej kompetencie ÚVZ podľa zákona o ochrane verejného zdravia⁴.

¹ Ústavný zákon č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu.

² Stanovisko Únie miest Slovenska zo dňa 21.09.2021, dostupné online na <https://www.uniamiest.sk/tlacovespravy/stanovisko-%C3%BAnie-miest-slovenska>

³ Ustanovenie §15, ods. 1, pís. j.) zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších prepisov.

⁴ Ustanovenia §48, ods. 4, písm. aa.) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane verejného zdravia v znení neskorších prepisov.